

ANALIZĂ

Nivelului de participare a
tinerilor din Moldova în
procesul electoral, în
cadrul alegerilor
Parlamentare

ALEGERILE PARLAMENTARE 2025

Această analiză este elaborat în cadrul proiectului „Votează Tinerii”, implementat de Consiliul Național al Tineretului din Moldova, cu suportul financiar al Fundației Est-Europene și al Suediei, în cadrul programului de granturi pentru „Susținerea organizațiilor neguvernamentale în eforturile de promovare a alegerilor libere, corecte și incluzive”.

Conținutul și opiniile exprimate în aceste materiale aparțin exclusiv autorului și nu reflect în mod neapărat viziunea donatorului.

Consiliul Național al Tineretului din Moldova

Adresa: Chișinău, str. Petru Rareș, 18, MD-2005, Moldova

Date de contact:

Telefon: + (373 78) 325272

e-mail: corespondenta@cntm.md

web: <https://cntm.md/>

CNTM
CONSILIUL NAȚIONAL AL TINERETULUI DIN MOLDOVA

SUMAR

Alegerile parlamentare din 2025 au reprezentat un moment cheie pentru evaluarea implicării civice a tinerilor, oferind o imagine complexă asupra gradului de participare electorală și a dinamicilor regionale, de gen și de vârstă. Potrivit datelor Comisiei Electorale Centrale (CEC), tinerii cu vârste între 18 și 35 de ani au constituit aproximativ **24,3% din totalul electoratului (748.802 persoane)**. Dintre aceștia, **48,24% au participat la vot**, ceea ce marchează o creștere considerabilă față de scrutinul parlamentar din 2021 (42,57%).

Analiza confirmă o **mobilizare echilibrată între grupele de vârstă**: 48,25% dintre alegătorii din categoria 18–25 ani și 48,24% dintre cei de 26–35 ani s-au prezentat la urne. Totuși, **diferențele teritoriale și de mediu de rezidență rămân pronunțate**. În timp ce municipiile **Chișinău (58,38%), Ialoveni (46,25%) și Criuleni (45,45%)** au înregistrat cele mai ridicate niveluri de participare, raioanele **Briceni, Basarabeasca, Ocnița, Ștefan Vodă și Cantemir** au consemnat cele mai scăzute rate, între **23% și 27%**. Această polarizare se corelează puternic cu nivelul infrastructurii locale, accesul la informație și intensitatea migrației externe în rândul tinerilor.

În ceea ce privește implicarea dincolo de vot, 4.589 de tineri (18–35 ani) au fost membri ai birourilor electorale ale secțiilor de votare, reprezentând **circa 24% din totalul personalului electoral**, majoritatea fiind femei. Tinerii au fost de asemenea activi în monitorizarea procesului electoral: **peste 60% dintre observatorii acreditați la nivel național** au fost persoane sub 35 de ani, ceea ce confirmă un interes crescut pentru integritatea procesului democratic.

Totodată, analiza calitativă indică o creștere a conștientizării civice – majoritatea tinerilor intervievați consideră votul un act de responsabilitate socială, dar semnalează în continuare nevoia de educație electorală constantă și de inovații în procesul de votare, precum digitalizarea și extinderea votului electronic.

Pe baza constatărilor, se formulează următoarele direcții de acțiune:

- dezvoltarea unui mecanism permanent de monitorizare a participării tinerilor la vot;
- colectarea distinctă a datelor privind votul cu carnetul de student;
- implementarea de campanii adaptate pe gen, vârstă și regiune, cu accent pe zonele rurale;
- programe de formare pentru funcționarii electorali tineri și stimularea implicării lor în roluri de conducere;
- inițierea unui program național de educație civică și electorală adresat tinerilor.

În ansamblu, participarea tinerilor la scrutinul parlamentar din 2025 confirmă o **tendință ascendentă a implicării civice**, care trebuie consolidată prin politici publice coerente și parteneriate între stat, organizațiile de tineret și instituțiile electorale, pentru ca potențialul acestei generații să devină un pilon al democrației moldovenești.

Introducere

- Contextul general al participării tinerilor în procesele electorale
- Obiectivele analizei și relevanța pentru alegerile parlamentare 2025
- Metodologia și sursele de date

Capitolul I. Profilul electoratului tânăr

- 1.1. Dimensiunea demografică a segmentului 18–35 ani în total electorat
- 1.2. Distribuția tinerilor pe gen și mediu de rezidență (urban/rural)
- 1.3. Participarea tinerilor la scrutinele parlamentare precedente (2021) – date comparative

Capitolul II. Participarea tinerilor la alegerile parlamentare 2025

- 2.1. Ratele de participare la nivel național (18–25 și 26–35 ani)
- 2.2. Ratele de participare pe unități administrativ-teritoriale
- 2.3. Participarea tinerilor în diaspora

Capitolul III. Modalități speciale de exercitare a dreptului de vot

- 3.1. Tineri care au votat în afara localității de reședință.

Capitolul IV. Implicarea tinerilor în alegeri, dincolo de vot

- 4.1. Tineri membri în Consiliile Electorale Centrală (CEC)
- 4.2. Tineri membri în Birourile Electorale ale Secțiilor de Votare (BESV)
- 4.3. Observatori acreditați naționali (număr, gen, vârstă, pondere)
- 4.4. Observatori acreditați internaționali (număr, gen, vârstă, pondere)

Capitolul V. Tendințe și discrepanțe teritoriale

- 5.1. Top UAT cu cea mai mare participare a tinerilor
- 5.2. Top UAT cu cea mai scăzută participare a tinerilor
- 5.3. Analiza calitativă – Perspective comunitare asupra diferențelor de participare

Capitolul VI. Concluzii și recomandări

- 6.1. Principalele constatări privind participarea electorală a tinerilor
- 6.2. Bariere identificate (mobilitate, informare, infrastructură electorală)
- 6.3. Recomandări pentru creșterea implicării tinerilor în procesele democratice

Introducere

Alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 au constituit un exercițiu democratic esențial pentru Republica Moldova, desfășurat într-un context complex, marcat de așteptările societății privind transparența, corectitudinea și integritatea procesului electoral. Aproape jumătate dintre tinerii cu vârsta între 18 și 35 de ani înscriși pe listele electorale - [48,24%](#) au participat la vot, confirmând că implicarea acestei categorii rămâne o condiție fundamentală pentru consolidarea democrației.

Analiza de față își propune să examineze în detaliu nivelul de participare al tinerilor la alegerile parlamentare din 2025, raportându-se și la datele comparative din scrutinul parlamentar precedent din 2021. Ea urmărește să ofere o imagine obiectivă și fundamentată asupra comportamentului electoral al tinerilor și să contribuie la formularea unor recomandări pentru consolidarea rolului acestei categorii în viața democratică a țării.

Obiectivele principale ale analizei sunt:

- evaluarea ratelor de participare ale tinerilor (18–25 și 26–35 de ani) pe plan național, teritorial și pe medii de reședință;
- analiza participării tinerilor din diaspora și a diferențelor de gen;
- identificarea utilizării mecanismelor speciale de vot (certificat pentru drept de vot, carnet de student);
- studierea implicării tinerilor dincolo de rolul de alegători ca membri ai organelor electorale și ca observatori acreditați.

Raportul se bazează pe date statistice furnizate de Comisia Electorală Centrală (CEC) și Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral (CICDE), completate de analize comparative și focus-grupuri. Această abordare permite conturarea unui tablou obiectiv al implicării tinerilor în procesul electoral și formularea unor recomandări menite să reducă barierele de participare și să consolideze rolul lor în viața democratică a Republicii Moldova.

Analiza dată este realizată folosind un set de metode cantitative și calitative. Astfel, echipa de consultanți printr-un demers oficial au solicitat mai multe date dezagregate privind participarea tinerilor în alegeri, precum și au completat aceste date cu informații disponibile pe site-ul Biroului Național de Statistică. Pentru explorarea factorilor care stau la baza anumitor observații statistice, echipa de consultanți a organizat interviuri și focus grupuri atât cu instituții și organizații active în domeniul electoral, cât și cu tineri și organizații active la nivel local. Un accent sporit a fost pus pe regiunile care au avut o prezență joasă a tinerilor la vot.

Capitolul I. Profilul electoratului tânăr

1.1. Dimensiunea segmentului 18–35 ani în total electorat

Tinerii reprezintă un segment esențial al electoratului din Republica Moldova, având o pondere deosebită atât numeric, cât și prin potențialul de mobilizare civică. La alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, pe listele electorale au fost înscrși **748.802 alegători cu vârste între 18 și 35 de ani**, ceea ce constituie **aproximativ o pătrime din totalul electoratului** (24,32%). Din aceștia, **272.300 fac parte din grupa de vârstă 18–25 ani**, iar **476.502 din grupa 26–35 ani**.

Dincolo de prezența pe liste, este relevant să observăm participarea efectivă la urne. În 2025, **rata generală de participare a alegătorilor a fost de 52,21%**, ceea ce corespunde la 1.608.518 votanți. Segmentul tinerilor s-a mobilizat într-o măsură importantă, confirmând că acest grup poate influența decisiv rezultatul electoral.

În lipsa unor date detaliate pentru 2021, comparația este deocamdată parțială. Totuși, datele disponibile arată că la [alegerile parlamentare anterioare](#), rata de participare a fost mai redusă: **40,69% pentru grupa 18–25 ani și 43,46% pentru grupa 26–35 ani**, ceea ce sugerează o creștere a implicării în 2025. Această tendință confirmă o consolidare a rolului generației tinere în viața democratică a țării, chiar dacă diferențele urban–rural și decalajele teritoriale vor fi analizate în detaliu în capitolele următoare.

Pentru a surprinde mai bine evoluția dimensiunii electorale a tinerilor, prezentăm mai jos un tabel comparativ între parlamentarele din 2021 și cele din 2025, care urmează să fie completat pe măsură ce datele oficiale vor fi disponibile:

Anul alegerilor	Număr de potențiali alegători 18–35	18–25 ani	26–35 ani	Rata generală de participare	Rata 18–25	Rata 26–35
2021	897714	291760	605954	42,57%	40,69%	43,46%
2025	748.802	272.300	476.502	48,24%	48,25%	48,24%

*Numărul total de alegători din 2025 este estimat pe baza prezenței de 1.608.518 (52,21%).

1.2. Distribuția tinerilor pe gen și mediu de rezidență (urban/rural)

Structura pe gen a tinerilor care s-au prezentat la vot în 2025 indică un ușor avantaj al femeilor (52,06%) față de bărbați (47,94%), tendință similară cu cea observată la prezidențiale 2024. Diferența reflectă atât particularități demografice (ponderi ușor mai mari ale femeilor în grupa 18–35), cât și un interes civic ceva mai ridicat în rândul tinerelor. Distanța mică dintre sexe arată

însă un potențial de mobilizare echilibrat, care poate fi valorificat prin mesaje și canale adaptate pe gen.

Din perspectiva mediului de rezidență, se conturează două nuanțe importante:

- În rândul tinerelor (18–35 ani), urbanul rămâne ușor mai activ decât ruralul.
- În rândul tinerilor (bărbați 18–35 ani), participarea este practic similară între urban și rural.

Mediu	Femei	Bărbați
Urban	69783	60471
Rural	63713	60719

* Nu sunt incluse datele care vizează alegătorii care domiciliază în localitățile din stânga Nistrului și a celor care au votat în secțiile votare din străinătate

La femeile de 18-35 de ani, votul urban reprezintă ~52% din totalul voturilor feminine (69.783 vs 63.713), sugerând un mic avantaj al localităților urbane. La bărbați, distribuția este echilibrată (60.471 vs 60.719), fără decalaj semnificativ între medii.

Diferențele urban-rural rămân explicabile prin factori structurali: acces mai bun la informație, infrastructură și transport în orașe și efectul migrației asupra localităților rurale (mulți tineri sunt plecați sau în mobilitate, deși figurează la domiciliu). În ansamblu, distribuția este relativ echilibrată între sexe și medii, dar decalajele mici persistă, ceea ce reclamă politici și campanii calibrate pe context local și sensibilități de gen.

1.3. Participarea tinerilor la scrutinele parlamentare precedente (2021) – date comparative

Analiza comparativă dintre alegerile parlamentare din 2021 și 2025 confirmă o creștere semnificativă a participării tinerilor și o menținere a tendințelor generale de distribuție pe gen și mediu de reședință.

În 2021, doar 42,6% dintre tinerii cu vârste între 18 și 35 de ani s-au prezentat la urne, în timp ce în 2025 rata de participare a urcat la 48,24%, o creștere de aproape 6 puncte procentuale.

Distribuția pe medii de reședință

Datele CEC arată că și în 2025 se menține tendința conform căreia tinerii din mediul urban și orașele universitare votează într-o proporție mai mare decât cei din rural.

În cadrul scrutinului din 2025, s-au înregistrat 130.254 de tineri votanți din mediul urban și 124.432 din mediul rural, în comparație cu 124.216 (urban) și 152.743 (rural) în 2021. Se observă astfel o scădere a participării în mediul rural, ceea ce poate fi un semnal de îngrijorare privind implicarea tinerilor din localitățile mici și din zonele mai puțin accesibile.

Creșterea vizibilă în unele regiuni rurale se explică parțial prin extinderea campaniilor de informare și prin implicarea organizațiilor de tineret locale în procesul electoral. Totuși, factorii structurali – migrația externă și internă, infrastructura deficitară și distanța față de secțiile de votare – continuă să limiteze potențialul de participare în mai multe raioane.

Distribuția pe gen

Tendința din 2021, conform căreia femeile tinere votează mai frecvent decât bărbații, s-a menținut și în 2025. Atât în 2021, cât și în 2025, se observă o participare mai activă a femeilor cu vârsta între 18 și 35 de ani, fapt ce reflectă tendința generală conform căreia femeile sunt alegători mai activi în toate categoriile de vârstă.

Tendințe generale

Comparând cele două scrutine, se conturează o imagine mai clară a evoluției participării tinerilor. Gradul de implicare a tinerilor a crescut constant, cu un salt de aproape șase puncte procentuale față de 2021, în timp ce diferențele dintre mediul urban și cel rural s-au redus, sugerând o mobilizare mai echilibrată la nivel național.

De asemenea, femeile continuă să manifeste un nivel mai ridicat de implicare civică, în special în zonele urbane, în timp ce participarea bărbaților tineri s-a uniformizat între medii, ceea ce reflectă o democratizare treptată a comportamentului electoral al generației tinere.

Capitolul II. Participarea tinerilor la alegerile parlamentare 2025

2.1. Ratele de participare la nivel național (18–25 și 26–35 ani)

La nivel național, din totalul celor 748.802 tineri înscriși pe listele electorale, au participat aproximativ 361.240 de tineri, ceea ce reprezintă o rată generală de 48,25%. În grupa de vârstă 18–25 ani au participat 131.390 alegători (48,25%), iar în grupa de vârstă 26–35 ani 229.850 alegători (48,24%). Aceste date arată că în 2025 ambele grupe de vârstă s-au mobilizat într-o măsură aproape egală, în contrast cu alegerile din 2021, unde grupa 26–35 a înregistrat o participare mai ridicată.

2.2. Ratele de participare pe unități administrativ-teritoriale

Analiza participării pe UAT confirmă diferențe semnificative între raioane. În zonele nordice și urbane s-au înregistrat valori superioare mediei naționale, în timp ce în unele raioane din sud și nord-vest participarea a fost considerabil mai scăzută.

De exemplu, conform datelor CEC:

- Edineț (Nord) – rata de participare a tinerilor a atins 29,38% (din total tineri înscriși), cu un nivel apropiat între cele două grupe de vârstă (27,9% pentru 18–25 ani și 30,3% pentru 26–35 ani).
- Drochia (Nord) – participare de 30,8%, peste media generală.

- Briceni (Nord) și Basarabeasca (Sud) au înregistrat cele mai scăzute niveluri, cu rate de doar 25–26% din totalul tinerilor înscriși.

Tendențele confirmă că discrepanțele teritoriale se mențin, fiind strâns legate de infrastructura locală, accesul la informație și migrația internă sau externă a tinerilor.

Mai jos este prezentat tabelul detaliat cu numărul și rata de participare a tinerilor pe fiecare UAT.

APL II	Nr 18-25 ani	Rata 18-25 ani	Nr 26-35 ani	Rata 26-35 ani
<i>Anenii Noi</i>	2,411.00	41,55%	3,462.00	36,65%
<i>Basarabeasca</i>	516.00	28,15%	822.00	25,18%
<i>Briceni</i>	1,238.00	24,64%	2,268.00	26,13%
<i>Cahul</i>	2,825.00	34,24%	4,118.00	28,98%
<i>Călărași</i>	1,645.00	34,50%	2,666.00	33,09%
<i>Cantemir</i>	1,289.00	29,95%	1,785.00	25,29%
<i>Căușeni</i>	2,125.00	33,99%	3,036.00	30,89%
<i>Cimișlia</i>	1,212.00	34,84%	2,004.00	29,20%
<i>Criuleni</i>	2,607.00	48,78%	3,669.00	43,35%
<i>Dondușeni</i>	712.00	28,11%	1,379.00	32,56%
<i>Drochia</i>	1,603.00	30,57%	2,757.00	30,95%
<i>Dubăsari</i>	910.00	37,48%	1,528.00	36,25%
<i>Edineț</i>	1,458.00	27,86%	2,649.00	30,30%
<i>Fălești</i>	2,084.00	33,26%	3,380.00	33,33%
<i>Florești</i>	1,812.00	31,92%	3,030.00	31,28%
<i>Glodeni</i>	1,174.00	30,76%	2,018.00	30,85%
<i>Hîncești</i>	2,867.00	34,51%	4,211.00	30,65%
<i>Ialoveni</i>	3,815.00	49,91%	5,214.00	43,89%
<i>Leova</i>	1,071.00	30,98%	1,845.00	30,60%
<i>Mun Bălți</i>	3,801.00	43,86%	6,639.00	43,74%
<i>Mun Chișinău</i>	34,707.00	61,81%	54,490.00	56,38%
<i>Nisporeni</i>	1,602.00	34,20%	2,269.00	30,79%
<i>Ocnîța</i>	796.00	23,39%	1,475.00	28,45%
<i>Orhei</i>	3,403.00	38,37%	5,081.00	36,51%
<i>Rezina</i>	1,064.00	31,49%	1,868.00	34,16%
<i>Rîșcani</i>	1,439.00	33,19%	2,386.00	33,07%
<i>Sîngerei</i>	2,151.00	33,65%	3,338.00	31,99%
<i>Șoldănești</i>	929.00	30,38%	1,527.00	32,89%
<i>Soroca</i>	1,936.00	31,16%	3,498.00	32,21%
<i>Ștefan Vodă</i>	1,347.00	27,31%	2,277.00	28,25%
<i>Strășeni</i>	3,043.00	45,55%	4,052.00	39,50%
<i>Taraclia</i>	931.00	32,87%	1,585.00	31,08%
<i>Telenești</i>	1,478.00	31,04%	2,455.00	31,52%
<i>Ungheni</i>	3,085.00	37,72%	4,699.00	35,81%
<i>UTA Găgăuzia</i>	3,695.00	32,20%	6,425.00	30,24%

2.3. Participarea tinerilor în diaspora

Diaspora moldovenească a continuat să joace un rol esențial în scrutinul parlamentar din 28 septembrie 2025. Conform datelor Comisiei Electorale Centrale (CEC), în secțiile de votare din străinătate au votat în total aproximativ 65.000 de alegători tineri (18–35 ani), dintre care 25.500 din categoria 18–25 de ani și 39.500 din categoria 26–35 de ani.

Deși nu există o estimare oficială privind numărul total al tinerilor moldoveni aflați peste hotare, datele sugerează o participare semnificativă în rândul celor stabiliți în țările cu comunități mari și infrastructură electorală dezvoltată.

Țările cu cea mai mare participare a tinerilor

Țara	Numărul de secții de votare în țară	18–25 ani	26–35 ani	Total tineri
România	23	8.412	8.419	16.831
Italia	75	5.415	13.934	19.349
Germania	36	4.380	12.455	16.835
Regatul Unit	23	2.261	10.638	12.899
Franța	26	3.436	7.968	11.404
Irlanda	12	1.257	3.730	4.987
Statele Unite ale Americii	22	518	3.279	3.797
Spania	15	815	1.806	2.621

Aceste opt destinații concentrează peste 85% din totalul voturilor tinerilor din diaspora, ceea ce reflectă distribuția geografică a comunităților moldovenești active.

Profilul de vârstă și tendințe

Analiza comparativă între cele două grupe de vârstă arată că **tinerii 26–35 de ani domină clar prezența la vot în diaspora** ($\approx 68\%$ din total), în timp ce grupa 18–25 de ani reprezintă $\approx 32\%$. Această diferență este explicabilă prin factori precum:

- stabilitatea mai mare a celor din categoria 26–35 ani peste hotare (rezidență, documente, logistică);

- participarea mai redusă a studenților și tinerilor aflați temporar în străinătate;
- limitările logistice (număr de secții, distanță, costuri de deplasare).

Tendențe geografice

Modelul geografic de participare a tinerilor evidențiază trei regiuni dominante:

- Europa Occidentală – Italia, Germania, Franța și Regatul Unit, care cumulează peste 60% din voturile tinerilor;
- Europa de Est – România, Cehia, Polonia, Austria, unde predomină tinerii aflați la studii;
- America de Nord – Statele Unite și Canada, unde participarea e constantă, dar mai modestă ($\approx 4\%$ din totalul tinerilor votanți).

Deși lipsesc date despre numărul total al tinerilor moldoveni aflați în fiecare țară, se poate concluziona că rata de participare relativă a tinerilor din diaspora este ridicată, în special în statele unde infrastructura electorală a fost extinsă, precum în Italia, România, Germania sau încă Marea Britanie.

Participarea tinerilor din diaspora la scrutinul din 2025 confirmă o implicare constantă și activă a acestei categorii, chiar și în condițiile în care se află în afara țării. Comparativ cu alegerile de acum patru ani, numărul tinerilor votanți din diaspora a fost ușor mai mic, cu câteva sute de voturi, însă structura și distribuția geografică a participării s-au menținut similare, concentrându-se în jurul principalelor centre comunitare.

Consolidarea mecanismelor de vot în străinătate, inclusiv opțiunile de digitalizare și vot anticipat, nu a produs încă schimbări semnificative în creșterea numărului de tineri activi electoral, dar rămâne o direcție esențială pentru extinderea participării în anii următori.

Capitolul III. Modalități speciale de exercitare a dreptului de vot

3.1. Tineri care au votat în afara localității de reședință cu certificat pentru drept de vot obținut

Participarea tinerilor care și-au exercitat dreptul de vot în afara localității de domiciliu reprezintă un indicator important al mobilității interne și al interesului civic al acestei categorii. Conform datelor Comisiei Electorale Centrale (CEC), în cadrul alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, 5.195 de tineri au votat în baza certificatului pentru drept de vot, document care le permite alegătorilor să își exprime opțiunea într-o altă localitate decât cea de domiciliu.

Dintre aceștia, 1.878 fac parte din categoria de vârstă 18–25 de ani, iar 3.317 din categoria 26–35 de ani, ceea ce arată o predominanță a tinerilor aflați în activitate profesională sau cu un grad mai ridicat de mobilitate internă.

Ponderea acestor tineri raportată la numărul total al votanților din aceeași categorie de vârstă rămâne modestă, aproximativ 2,2% dintre alegătorii tineri care și-au exprimat dreptul de vot pe teritoriul Republicii Moldova au utilizat certificatul pentru drept de vot.

Analiza pe grupe de vârstă evidențiază o diferență logică: tinerii 26–35 de ani recurg mai frecvent la acest mecanism, fiind mai activi profesional și mai predispuși la deplasări între localități pentru muncă sau studii. În schimb, pentru tinerii 18–25 de ani, opțiunea este mai puțin utilizată, deși aceștia sunt mai des în situația de a locui temporar în alt oraș (studenți, cursanți sau tineri aflați în programe educaționale).

De remarcat că, potrivit precizărilor CEC, nu există o evidență distinctă a tinerilor care au votat în baza carnetului de student, întrucât aceste date nu sunt documentate separat în procesele-verbale ale secțiilor de votare. Această lipsă de date limitează capacitatea de a evalua participarea reală a tinerilor aflați la studii în alte localități, categorie care ar putea reprezenta o parte importantă a electoratului mobil.

În perspectivă, extinderea și digitalizarea sistemului de certificate pentru drept de vot, împreună cu crearea unei categorii statistice separate pentru tinerii studenți votanți, ar contribui la o înțelegere mai completă a comportamentului electoral al acestei grupe. Aceste îmbunătățiri ar permite nu doar o planificare mai eficientă a infrastructurii electorale, ci și o mobilizare mai eficientă a tinerilor mobili, care reprezintă o componentă tot mai importantă a electoratului național.

Capitolul IV. Implicarea tinerilor în alegeri, dincolo de vot

4.1. Tineri membri în Comisia Electorală Centrală (CEC)

Prezența tinerilor în structurile de conducere ale administrației electorale naționale rămâne limitată, dar semnificativă pentru promovarea unei generații noi de specialiști în domeniul electoral. În actuala componență a Comisiei Electorale Centrale (CEC), formată din 9 membri, se regăsesc doi membri tineri (sub 35 de ani), ceea ce reprezintă 22% din totalul componenței.

Mai mult, unul dintre acești doi membri exercită funcția de Secretar al Comisiei Electorale Centrale, fapt care reflectă nu doar o deschidere instituțională simbolică, ci și o recunoaștere efectivă a competenței și profesionalismului tinerilor în structura executivă a administrației electorale.

Prezența tinerilor în cadrul CEC contribuie la diversificarea abordărilor și la o mai bună înțelegere a nevoilor electoratului tânăr, consolidând astfel legătura dintre instituțiile democratice și generația emergentă de alegători. Totodată, implicarea acestora în procesele de decizie oferă o perspectivă nouă asupra modernizării procedurilor electorale și a comunicării publice.

4.2. Tineri membri în Birourile Electorale ale Secțiilor de Votare (BESV)

Birourile Electorale ale Secțiilor de Votare (BESV) reprezintă structura de bază a administrației electorale, asigurând organizarea și buna desfășurare a procesului de votare la nivel local. Prezența

tinerilor în aceste birouri reflectă gradul de înnoire instituțională și nivelul de implicare civică a generației tinere în procesele democratice.

Conform datelor furnizate de Comisia Electorală Centrală, la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, din totalul de 19.391 de membri ai BESV, 4.589 ($\approx 23,7\%$) au fost tineri cu vârste între 18 și 35 de ani. Dintre aceștia, 965 sunt bărbați (reprezentând 34,79% din totalul membrilor de sex masculin) și 3.624 sunt femei (echivalentul a 21,81% din totalul membrilor de sex feminin).

Această distribuție confirmă o prezență semnificativ mai ridicată a femeilor tinere în cadrul administrației electorale de teren. Implicarea lor activă poate fi corelată cu o disponibilitate mai mare pentru sarcini administrative, de comunicare și gestionare a procesului de votare, dar și cu o participare civică constant mai pronunțată a tinerelor în comparație cu bărbații.

Implicarea tinerilor în Birourile Electorale ale Secțiilor de Votare în 2025 reflectă o tendință de consolidare a participării active a acestei generații în administrarea proceselor democratice.

4.3. Observatori acreditați naționali (număr, gen, vârstă, pondere)

Prezența tinerilor în calitate de observatori acreditați la alegerile parlamentare din 2025 reflectă un nivel înalt de implicare civică și responsabilitate socială a acestei categorii. Observarea procesului electoral rămâne una dintre principalele forme prin care tinerii contribuie direct la transparența și integritatea alegerilor, dincolo de exercitarea votului propriu-zis.

Conform datelor furnizate de Comisia Electorală Centrală (CEC), la scrutinul din 28 septembrie 2025 au fost acreditați în total 2.459 de observatori naționali, dintre care 1.220 ($\approx 49,6\%$) au fost tineri cu vârste între 18 și 35 de ani.

Grupă de vârstă	Total	Femei	Bărbați
18-25 ani	674	398	276
26-35 ani	546	366	180
Total tineri (18-35 ani)	1.220	764	456

Analiza pe gen arată o preponderență a femeilor tinere în rândul observatorilor naționali – acestea reprezintă 62,6% din totalul tinerilor acreditați, în timp ce bărbații constituie 37,4%. Această distribuție confirmă o tendință deja observată în rândul altor forme de implicare electorală, unde femeile tinere se remarcă printr-un nivel mai ridicat de participare civică și interes pentru procesele democratice.

Implicarea lor a contribuit la creșterea transparenței și credibilității procesului electoral, în special în mediul rural și în raioanele unde mobilizarea civică a fost mai scăzută.

Prezența aproape paritară a tinerilor în rândul observatorilor – reprezentând aproape jumătate din totalul celor acreditați – confirmă că generația tânără devine un actor activ în supravegherea și consolidarea democrației. Totodată, această implicare evidențiază capacitatea organizațiilor din societatea civilă de a pregăti și mobiliza voluntari tineri și calificați pentru misiuni de monitorizare electorală.

În ansamblu, participarea tinerilor ca observatori naționali în scrutinul din 2025 demonstrează o maturizare a comportamentului civic și o tranziție de la participarea pasivă la cea activă, consolidând rolul generației tinere ca garant al transparenței și corectitudinii procesului electoral.

4.4. Observatori acreditați internaționali (număr, gen, vârstă, pondere)

Prezența tinerilor în rândul observatorilor internaționali la alegerile parlamentare din 2025 reflectă deschiderea și interesul generației tinere față de standardele internaționale de transparență electorală și guvernare democratică. Aceștia contribuie nu doar la monitorizarea procesului electoral, ci și la promovarea unei imagini de profesionalism și cooperare între instituțiile naționale și partenerii externi.

Conform datelor furnizate de Comisia Electorală Centrală (CEC), la scrutinul din 28 septembrie 2025 au fost acreditați în total 912 observatori internaționali, dintre care 262 ($\approx 28,7\%$) sunt tineri cu vârste între 18 și 35 de ani.

Grupă de vârstă	Total	Femei	Bărbați
18-25 ani	87	52	35
26-35 ani	175	85	90
Total tineri (18-35 ani)	262	137	125

Analiza distribuției de gen arată o reprezentare echilibrată a tinerilor observatori internaționali: 52,3% femei și 47,7% bărbați. Spre deosebire de observatorii naționali, unde femeile predomină clar, la nivel internațional se observă un raport aproape paritar, ceea ce poate fi explicat prin recrutarea mixtă din partea organizațiilor internaționale și a rețelelor europene de observare a alegerilor.

Tinerii observatori internaționali au fost delegați în principal de misiuni precum OSCE, Uniunea Europeană, Consiliul Europei, dar și de organizații regionale partenere din statele vecine. Prezența lor activă a contribuit la monitorizarea standardelor internaționale privind procesul electoral și la consolidarea cooperării între instituțiile electorale naționale și partenerii externi.

În ansamblu, implicarea tinerilor în misiunile internaționale de observare electorală subliniază rolul tot mai activ al noii generații în diplomația civică, contribuind la promovarea imaginii unei administrații electorale deschise, moderne și conectate la standardele europene.

Capitolul V. Tendințe și discrepanțe teritoriale

5.1. Top UAT cu cea mai mare participare a tinerilor

Analiza participării pe circumscripții confirmă diferențe majore între raioane. Municipiul Chișinău se detașează ca lider absolut al mobilizării, în timp ce Criuleni și Ialoveni ocupă constant primele poziții în rândul raioanelor cu participare ridicată.

Categoria 18-25 ani

Top	Circumscripția	Rata de participare
1.	Chișinău	61,81%
2.	Ialoveni	49,91%
3.	Criuleni	48,78%

Categoria 26-35 ani

Top	Circumscripția	Rata de participare
1.	Chișinău	56,38%
2.	Ialoveni	43,89%
3.	Bălți	43,74%

Categoria 18-35 ani

Top	Circumscripția	Rata de participare
1.	Chișinău	58,38%
2.	Ialoveni	46,25%
3.	Criuleni	45,45%

Aceste rezultate confirmă că zonele cu infrastructură mai dezvoltată și proximitate față de capitală reușesc să mobilizeze mult mai eficient electoratul tânăr.

5.2. Top UAT cu cea mai scăzută participare a tinerilor

La polul opus, unele raioane din nordul și sudul țării se confruntă cu un nivel de participare semnificativ mai redus, în special în rândul tinerilor. Printre acestea se numără Briceni, Ocnîța, Basarabeasca, Ștefan Vodă și Cantemir, unde ratele de participare variază între 23% și 27% pentru categoria 18-25 ani și între 25% și 26% pentru categoria 26-35 ani.

Categoria 18-25 ani

Top	Circumscripția	Rata de participare
34.	Ștefan Vodă	27,31%
35.	Briceni	24,64%
36.	Ocnîța	23,39%

Categoria 26-35 ani

Top	Circumscripția	Rata de participare
34.	Briceni	26,13%
35.	Cantemir	25,29%
36.	Basarabeasca	25,18%

Categoria 18-35 ani

Top	Circumscripția	Rata de participare
34.	Ocnița	26,45%
35.	Basarabeasca	26,25%
36.	Briceni	25,58%

Cauzele acestei participări scăzute nu pot fi atribuite doar lipsei de interes, ci mai degrabă unor factori **demografici și socio-economici** care au un impact direct asupra disponibilității alegătorilor tineri de a fi prezenți în ziua scrutinului.

Migrația externă rămâne unul dintre cei mai importanți factori explicativi.

Datele oficiale pentru anul 2023 arată cifre alarmante: din raionul Briceni au emigrat 2.832 de persoane, din Ocnița – 2.215, din Basarabeasca – 1.017, iar din Ștefan Vodă – 3.147. Raportat la populația totală, aceste valori reprezintă o proporție considerabilă, mai ales în cazul raioanelor mici, unde pierderea câtorva mii de locuitori are efecte directe asupra structurii demografice. În special, segmentele tinere (18-35 ani) sunt cele mai afectate de migrație, ceea ce explică absența lor de pe listele de prezență în ziua votului.

Impactul migrației asupra participării electorale este dublu: pe de o parte, reduce numărul efectiv al tinerilor prezenți în localitate, iar pe de altă parte, fragmentează legătura acestora cu comunitatea de origine. Mulți dintre tinerii plecați peste hotare sau relocați în alte regiuni nu își schimbă domiciliul oficial, fiind în continuare înregistrați în localitățile natale. Astfel, statistic, ei apar în numărul alegătorilor înscriși, dar nu pot fi prezenți la urne, ceea ce diminuează artificial rata de participare.

Pe lângă migrație, aceste raioane se confruntă și cu o infrastructură civică slab dezvoltată. Lipsa organizațiilor de tineret active, a centrelor de informare și a inițiativelor educaționale non-formale reduce oportunitățile de implicare și accesul tinerilor la informație electorală relevantă. De asemenea, distanța față de centrele universitare sau economice majore determină o izolare geografică și informațională, care perpetuează pasivitatea civică.

5.3 Analiza calitativă. Perspective comunitare asupra diferențelor de participare

Pentru a înțelege mai profund cauzele diferențelor semnificative de participare electorală a tinerilor în diferite regiuni ale țării, au fost realizate focus grupuri cu reprezentanți ai societății civile și lideri de opinie locali, selectați din circumscripțiile care se află atât în topul celor cu cea mai mare, cât și al celor cu cea mai scăzută rată de participare a tinerilor.

De asemenea, pentru a valida și completa observațiile colectate, au fost organizate interviuri semi-structurate cu reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale și ai instituțiilor internaționale care au pilotat campanii de mobilizare la vot în aceste regiuni. Aceste instrumente calitative au permis o analiză mai nuanțată a contextelor locale, oferind explicații suplimentare pentru diferențele identificate în datele statistice.

1. Nivelul de participare al tinerilor este strâns legat de densitatea și activitatea organizațiilor civice locale.

În raioanele cu participare scăzută, precum Basarabeasca, Briceni și Ștefan Vodă, s-a constatat o absență sau o activitate redusă a organizațiilor de tineret și a inițiativelor civice. În aceste comunități, nu există o rețea stabilă care să stimuleze implicarea tinerilor în viața publică sau să ofere activități educaționale non-formale. Școala rămâne principala sursă de informare civică, însă mesaje transmise sunt adesea teoretice, iar educația civică formală nu este completată de exemple practice sau de experiențe de implicare. Această lipsă de „mișcare civică” reduce semnificativ gradul de conectare al tinerilor la procesele electorale și la viața comunității.

2. Factori geografici și migraționali influențează direct nivelul de participare al tinerilor.

Analiza evidențiază o corelație clară între distanța față de centrele universitare și rata de participare la vot. Raioanele aflate la periferia țării, precum Briceni sau Basarabeasca, se confruntă cu migrație internă ridicată: mulți tineri se stabilesc temporar în Chișinău, Bălți sau alte orașe universitare. În consecință, o parte dintre ei votează în baza certificatului de drept de vot sau a carnetului de student în alte localități, ceea ce reduce artificial rata de participare în raioanele de origine.

În același timp, raioanele aflate în proximitatea capitalei, Ialoveni, Criuleni, Strășeni și Anenii Noi, beneficiază de o accesibilitate crescută la secțiile de votare și de o legătură constantă cu spațiul civic al Chișinăului. Mulți tineri care studiază sau muncesc în capitală se întorc acasă în ziua votului, iar distanțele scurte și infrastructura rutieră mai bună contribuie la menținerea unei participări superioare.

Astfel, factorul geografic, combinat cu mobilitatea populației tinere, se dovedește a fi unul dintre determinantele majore ale diferențelor teritoriale de participare electorală.

3. Comunicarea politică insuficient orientată către tineri limitează implicarea acestora în zonele cu participare redusă.

Interlocutorii din raioanele Basarabeasca, Ștefan Vodă și Briceni au remarcat că mesajele transmise de politicieni în campania electorală s-au adresat în special persoanelor în vârstă. Tinerii nu s-au regăsit în discursurile electorale și nu au fost abordați ca un grup-țintă distinct. Lipsa unor campanii care să le vorbească direct, într-un limbaj adaptat realităților lor, a generat o percepție de marginalizare și indiferență politică față de generația tânără.

4. Regiunile cu participare ridicată dispun de o infrastructură civică și educațională solidă, care susține implicarea tinerilor.

În municipiile Chișinău și Bălți, dar și în raioanele din regiunea centrală, Ialoveni, Criuleni, Strășeni și Anenii Noi, s-a observat o rețea activă de ONG-uri, centre de tineret și grupuri civice. Acestea oferă tinerilor experiențe de implicare, spații de dezbateri și contacte directe cu instituțiile publice. În plus, actorii politici din aceste zone au integrat tinerii în campaniile electorale, fie ca voluntari, fie prin mesaje targetate în mediul online și acțiuni în proximitatea universităților. Această prezență vizibilă a tinerilor în viața publică alimentează sentimentul de apartenență și responsabilitate civică.

5. Participarea electorală a tinerilor este rezultatul interacțiunii dintre infrastructura civică, comunicarea politică și dinamica demografică.

Diferența de peste 20 de puncte procentuale între Criuleni (locul 3 cu 45,45%) și Briceni (locul 36 cu 25,58%) ilustrează perfect cum factori precum migrația, distanța geografică, densitatea ONG-urilor și atenția politicienilor se combină într-un ecosistem civic mai favorabil sau mai restrictiv. În zonele unde tinerii sunt abordați, implicați și informați, se formează o cultură a participării; în cele unde acești factori lipsesc, se instalează apatia și dezangajarea.

În concluzie, analiza calitativă confirmă că participarea electorală a tinerilor nu depinde exclusiv de motivația individuală, ci este profund condiționată de contextul comunitar, infrastructura locală și nivelul de atenție pe care societatea și actorii politici îl acordă generației tinere.

Capitolul VI. Concluzii și recomandări

6.1. Principalele constatări privind participarea electorală a tinerilor

Alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 au confirmat o creștere constantă a implicării tinerilor în procesul electoral, comparativ cu alegerile parlamentare din 2021, dar o ușoară diminuare a mobilizării față de alegerile prezidențiale – turul II din 2024, când entuziasmul civic a atins cote record.

În cadrul scrutinului din 2025, tinerii cu vârsta între 18 și 35 de ani au înregistrat o rată generală de participare de 48,24%, cu o distribuție aproape echilibrată între cele două grupe de vârstă, dar cu o ușoară predominanță a celor mai tineri alegători.

Astfel, tinerii care au votat pe teritoriul Republicii Moldova din categoria 18–25 de ani au avut o rată de participare de 41,39%, comparativ cu 38,97% în cazul celor cu vârste între 26–35 de ani.

Această diferență procentuală de câteva puncte, deși redusă, menține tendința observată și la alegerile prezidențiale din 2024 (turul II), când, în rândul alegătorilor de pe teritoriul Republicii Moldova, categoria 18–25 de ani a înregistrat o participare de 43,75%, față de 41,6% în cazul tinerilor de 26–35 de ani. Această consistență confirmă un interes civic mai pronunțat al generației mai tinere, care poate fi atribuit eforturilor constante de educație electorală și creșterii oportunităților de dezvoltare personală, civică și comunitară oferite în ultimii ani.

Campaniile de informare desfășurate de instituții publice, ONG-uri și parteneri internaționali – alături de acțiuni de tip caravane, dezbateri publice, programe educaționale în licee și universități au contribuit la formarea unei generații mai conștiente de rolul și importanța participării la vot.

Tendențele evidențiază, de asemenea, o participare echilibrată între mediul urban și rural, cu un avantaj ușor al zonelor urbane, precum și o implicare mai activă a femeilor tinere față de bărbați, aspect confirmat în toate grupele de vârstă.

În ansamblu, aceste date demonstrează o maturizare treptată a comportamentului electoral și o consolidare a culturii participării civice în rândul tinerei generații, care devine tot mai conștientă de influența sa asupra direcției democratice a Republicii Moldova.

6.2. Bariere identificate (mobilitate, informare, infrastructură electorală)

Deși datele scrutinului parlamentar din 2025 arată o creștere constantă a implicării tinerilor, analiza calitativă realizată în cadrul focus grupurilor și interviurilor semi-structurate evidențiază că această participare rămâne inegal distribuită teritorial și afectată de un set complex de factori structurali, logistici și comunicativi.

1. Migrația internă și externă

Migrația rămâne cel mai important factor care limitează participarea electorală a tinerilor. Zeci de mii de tineri se află temporar peste hotare sau în alte regiuni ale țării, fără a-și actualiza domiciliul de reședință. În consecință, o parte semnificativă dintre ei rămân înregistrați pe listele electorale din localitățile de origine, dar nu pot vota efectiv acolo. Acest fenomen afectează mai ales raioanele periferice din nord și sud, unde emigrarea tinerilor a atins cote ridicate.

Migrația are un efect dublu: reduce baza efectivă de alegători tineri prezenți în ziua votului și diminuează legătura lor cu comunitatea de proveniență. Deși există mecanisme legale care permit exercitarea votului în alte localități, precum votul în baza carnetului de student sau în baza certificatului pentru drept de vot, impactul real al acestor instrumente nu este cunoscut, întrucât nu există o evidență distinctă a tinerilor care le utilizează.

Mai mult, absența fizică a tinerilor din regiuni, concomitent cu menținerea lor pe listele electorale ca rezidenți, afectează artificial rata de participare a acestor teritorii. Această constatare a fost confirmată de persoanele care au activat în birourile electorale ale secțiilor de votare din regiunile cu cele mai scăzute rate de participare a tinerilor, în cadrul focus grupurilor și interviurilor semi-structurate desfășurate în procesul de cercetare.

2. Accesul inegal la infrastructura electorală și informare

În numeroase localități rurale persistă deficiențe legate de accesibilitatea secțiilor de votare, de transportul public și de acoperirea informațională a campaniilor electorale. Tinerii din mediul rural au mai puține oportunități de a se informa din surse oficiale și credibile, iar mesajele de mobilizare civică ajung fragmentat sau tardiv.

Rezultatele obținute din focus grupuri și interviuri arată că, în raioanele îndepărtate de capitală, în special în regiunile din extremitatea sudică și nordică a țării, aceste provocări sunt accentuate. Aceste raioane sunt adesea evitate sau insuficient acoperite de campaniile de informare și mobilizare la vot, iar în unele cazuri, nici partidele politice nu reușesc să ajungă cu activități de comunicare sau campanie directă în aceste teritorii.

În plus, tinerii care se află în mobilitate între localități (elevi, studenți, tineri angajați) întâmpină dificultăți logistice în utilizarea certificatelor pentru drept de vot, iar lipsa unei opțiuni digitale pentru acest mecanism limitează suplimentar gradul de participare. Acești factori cumulativi creează un dezavantaj sistemic pentru tinerii din zonele rurale și periferice, reducând accesul lor real la procesul electoral.

3. Lipsa unei comunicări politice adaptate tinerilor

În pofida campaniilor publice derulate de instituții și organizații neguvernamentale, actorii politici continuă să comunice deficitar cu generația tânără. Mesajele campaniilor electorale rămân predominant orientate către electoratul tradițional, iar tinerii nu se regăsesc în discursul politic, în teme promovate sau în modul de abordare. Lipsa unui limbaj accesibil și a unei agende care să reflecte preocupările reale ale tinerilor – educația, locurile de muncă, locuințele, mediul, sănătatea mintală și participarea civică – contribuie la menținerea unui grad ridicat de dezangajare politică.

Un exemplu concret îl oferă campania națională „Votează Tinerii”, desfășurată de Consiliul Național al Tineretului din Moldova (CNTM). Pe lângă componenta de mobilizare civică, campania a avut un obiectiv distinct de advocacy, orientat spre atragerea atenției partidelor și candidaților asupra nevoilor tinerilor. În cadrul dezbaterilor și evenimentelor tematice organizate, s-a constatat ezitarea mai multor candidați electorali de a participa la discuțiile axate pe tematici de interes pentru tineri.

Această reticență, observată constant pe parcursul campaniei, a fost interpretată drept o consecință a lipsei de pregătire sau de experiență a candidaților în domeniul politicilor de tineret, precum și a absenței unor programe electorale coerente dedicate tinerilor. În același timp, reprezentanții partidelor care au participat la aceste dezbateri au recunoscut că nu beneficiază de suficiente oportunități de dialog cu categoria 18–35 de ani și că asemenea interacțiuni sunt excepții, nu practici curente.

Această situație arată că lipsa unui canal constant de comunicare între tineri și actorii politici nu este doar o problemă de strategie electorală, ci o carență structurală a procesului democratic, care menține distanța dintre generații și reduce potențialul de implicare civică.

4. Infrastructura civică slab dezvoltată în unele regiuni

Analiza teritorială arată că raioanele cu participare scăzută a tinerilor sunt, în general, acelea unde numărul organizațiilor de tineret și al centrelor comunitare este limitat, iar activitatea ONG-urilor locale este slabă sau intermitentă. Lipsa unui ecosistem civic activ reduce vizibilitatea oportunităților de implicare și capacitatea tinerilor de a se organiza colectiv.

Această situație este mai pronunțată în regiunile îndepărtate de capitală, în special în extremitatea de nord și sud a țării, unde infrastructura socială și civică este modestă, iar sprijinul instituțional pentru inițiativele tinerilor este redus. În aceste raioane, centrele de tineret funcționează adesea cu resurse limitate, iar lipsa rețelelor de colaborare între organizații restrânge capacitatea de a genera o mișcare civică locală durabilă.

În absența acestor nuclee comunitare, educația civică formală rămâne izolată de realitățile participării practice, iar tinerii nu dispun de contexte concrete în care să-și exerseze competențele democratice. Această deconectare dintre instruirea teoretică și experiența civică directă conduce, în timp, la apatie și demobilizare electorală.

5. Apatia civică și percepția limitată asupra impactului votului

În unele regiuni, mai ales acolo unde dezvoltarea economică este lentă sau neîncrederea în instituții este ridicată, persistă sentimentul că „votul nu schimbă nimic”. Această percepție descurajează implicarea tinerilor și alimentează pasivitatea civică. În contrast, regiunile cu o viață asociativă activă și o prezență mai constantă a campaniilor civice au înregistrat o participare tânără semnificativ mai mare, ceea ce confirmă că încrederea și implicarea se cultivă prin proximitate și exemple pozitive.

În ansamblu, aceste bariere demonstrează că problema participării tinerilor nu ține de lipsa motivației individuale, ci de un ansamblu de factori structurali și contextuali demografici, logistici și de comunicare care pot fi depășiți doar prin politici publice integrate, investiții în educația civică și consolidarea infrastructurii de tineret la nivel local.

6.3. Recomandări pentru creșterea implicării tinerilor în procesele democratice

Rezultatele alegerilor parlamentare din 2025 confirmă o tendință de consolidare a participării tinerilor, dar și necesitatea unor intervenții strategice coordonate între organizațiile societății civile, partidele politice și instituțiile statului. Pe baza analizei cantitative și calitative, se conturează următoarele direcții de acțiune:

1. Recomandări pentru ONG-uri și organizațiile de tineret

- Extinderea programelor de educație civică aplicată în licee, universități și centre de tineret, prin activități practice precum simulări de alegeri, ateliere de deliberare democratică, campanii de informare și jocuri de rol privind procesul electoral.
- Lansarea de campanii tematice de mobilizare în regiunile rurale și periferice, în special în raioanele din extremitatea de nord și sud, acolo unde tinerii au acces limitat la informație electorală și la evenimente publice.
- Consolidarea parteneriatelor între ONG-uri și administrațiile publice locale, pentru implicarea tinerilor în procese de consultare publică, bugetare participativă și planificare locală.

- Continuarea și diversificarea campaniei „Votează Tinerii”, prin includerea de activități de advocacy, mentorat și dialog civic între tineri și candidați, astfel încât inițiativa să devină un instrument constant de conștientizare și responsabilizare democratică.

2. Recomandări pentru partidele politice și aripile de tineret

- Promovarea unei cote minime de reprezentare a tinerilor (18–35 de ani) pe listele electorale, ca măsură de reînnoire politică și de creștere a reprezentativității generaționale.
- Instituționalizarea dialogului politic cu tinerii, prin organizarea de dezbateri, cluburi de discuții și consultări periodice cu organizațiile de tineret și consiliile elevilor sau studenților.
- Crearea și consolidarea aripilor de tineret ale partidelor politice, cu autonomie de inițiativă, buget dedicat și acces la formare în comunicare politică, leadership și politici publice pentru tineret.
- Adaptarea comunicării electorale la specificul tinerilor alegători, prin utilizarea unui limbaj accesibil, abordarea temelor de interes pentru generația 18–35 ani (educație, mediu, locuri de muncă, locuire, sănătate mintală) și integrarea canalelor digitale în campaniile electorale.
- Participarea activă la inițiativele civice și dezbaterile tematice organizate de ONG-uri și structuri de tineret, pentru a construi un dialog real și constant cu electoratul tânăr. Lipsa acestor interacțiuni – observată inclusiv în cadrul campaniei „Votează Tinerii” – reduce șansele de formare a unei culturi politice deschise și participative.

3. Recomandări pentru instituțiile de stat (CEC, CICDE, MEC, APL și alte autorități relevante)

- Instituirea unui mecanism de monitorizare permanentă a participării tinerilor la alegeri, printr-un parteneriat între Comisia Electorală Centrală (CEC), Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral (CICDE), Ministerul Educației și Cercetării (MEC) și structurile de tineret. Acesta ar permite colectarea de date detaliate privind comportamentul electoral al tinerilor, inclusiv utilizarea certificatelor de vot sau a carnetelor de student.
- Revizuirea și digitalizarea procedurii privind obținerea certificatele pentru drept de vot, pentru a permite înregistrarea online a tinerilor aflați în mobilitate (studenți, angajați în alte localități) și a reduce barierele logistice în exercitarea votului.
- Colectarea și publicarea periodică a datelor privind numărul alegătorilor care votează în baza carnetului de student, pentru a permite o analiză mai precisă a participării tinerilor aflați la studii în alte localități și pentru a fundamenta politici de mobilizare și informare adaptate acestui segment.
- Extinderea rețelei de centre de tineret din zonele rurale și periferice, cu sprijin bugetar dedicat de la Agenția Națională pentru Tineret și autoritățile publice locale, pentru a oferi spații sigure de informare, formare și implicare civică.
- Integrarea educației civice participative în curricula obligatorie școlară și universitară, în colaborare cu MEC și CICDE, prin activități practice și colaborări cu organizații ale societății civile, pentru a transforma educația electorală într-un proces continuu și aplicat.

Concluzie generală

Creșterea participării tinerilor la alegerile parlamentare din 2025 reprezintă un semn al maturizării civice și al eficienței campaniilor de educație electorală din ultimii ani. Totuși, pentru ca această tendință să devină sustenabilă, este esențială o abordare strategică, bazată pe cooperare interinstituțională, dezvoltare locală și investiții în educația civică.

Consolidarea participării tinerilor la viața democratică a Republicii Moldova nu este doar o prioritate a sectorului de tineret, ci o condiție fundamentală pentru modernizarea și stabilitatea democratică a țării.